

KUNGL. VITTERHETS
HISTORIE OCH
ANTI KVITETS AKADEMIEN

ÅRSBOK 2025

STOCKHOLM 2025

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF LETTERS,
HISTORY AND ANTIQUITIES

ACADÉMIE ROYALE SUÉDOISE DES
BELLES-LETTRES, DE L'HISTOIRE
ET DES ANTIQUITÉS

KGL. SCHWEDISCHE AKADEMIE FÜR LITERATUR,
GESCHICHTE UND ALTERTÜMER

© De enskilda författarna och KVHAA, Stockholm 2025

Grafisk formgivning: Lars Paulsrud

vittherhetsakademien.se

ISBN 978-91-88763-68-6, ISSN 0083-6796

Italgraf Media, 2025

INNEHÅLL

- 7 Preses hälsningstal
- 11 År 2025 tilldelade medaljer och priser

MINNESORD

- 19 Gunnar Eriksson
- 25 Jan Svartvik

FÖREDRAG

- 37 Hans Kronning: *Om villkorskonstruktioner*
- 55 Frederick Whitling: *Kungen som grävde. Gustaf VI Adolf som arkeolog och kulturmecenat*
- 69 Gunnar Bjursell: *Den kulturella hjärnan*
- 85 Heikki Pihlajamäki: *Kolonialismen och den europeiska rättens första globalisering 1500–1800*
- 97 Gunnel Cederlöf: *Migrationsströmmar, kapital och tillfälligheter. Indien och Skandinavien under den industriella vändningen*
- 121 Anna Larsdotter: *Rettigska samlingarna*
- 143 Jenny Andersson: *Marknadsrevolution uppifrån och nerifrån*

- 157 Susanne Thedéen: *Framtiden och forskningen. Aktuella frågor på Riksantikvarieämbetet*
- 169 Mohammad Fazlhashemi: *Hoten mot den akademiska friheten*
- 179 Torun Lindholm Öjmyr: *Hur kan vi motverka kunskapsresistens?*

ÅRSBERÄTTELSE, FÖRTECKNINGAR ÖVER LEDAMÖTER,
AKADEMIFORSKARE OCH PERSONAL

- 193 Ständige sekreterarens årsberättelse
- 199 Vitterhetsakademiens kulturfastigheter
- 211 Årsberättelser från vissa forskningsföretag m.m.
- 223 Publikationer utgivna 21.3.2024–20.3.2025
- 225 Alfabetisk förteckning över Akademiens ledamöter
- 242 Akademiens ledamöter i invalsordning
- 245 Ledamöternas fördelning på klasser
- 247 Avlidna ledamöter 21.3.2024–20.3.2025
- 248 Akademiens utskott och nämnder
- 254 Vitterhetsakademiens akademiforskare
- 255 Akademiens personal

SUSANNE THEDÉEN

Framtiden och forskningen

AKTUELLA FRÅGOR PÅ RIKSANTIKVARIÉÄMBETET

FRÅN 1600-TALET OCH FRAM till i dag har dokumentation, tillgängliggörande och forskning om runor och runstenar löpt som en röd tråd genom Riksantikvarieämbetets historia. Verksamheten har i övrigt präglats av stora förändringar i uppdraget, inte minst de senaste trettio åren. Separationen mellan Riksantikvarieämbetet och Vitterhetsakademien 1975 följdes 1998 av att Historiska museet skildes från Riksantikvarieämbetet och blev en egen myndighet. Delar av verksamheten vid Riksantikvarieämbetet utlokaliseras till Gotland 2008, och 2015 överfördes den uppdragsarkeologiska verksamheten till Statens historiska museer. Ungefär samtidigt tog Statens fastighetsverk över fastighetsförvaltningen för ett stort antal av de fastigheter som Riksantikvarieämbetet tidigare förvaltat, och som i ett inte ringa antal fall var donationer från tiden före Riksantikvarieämbetets och Vitterhetsakademiens åtskilljande 1975. Som ett resultat av propositionen *Kulturarvsolitik* från 2017 fick Riksantikvarieämbetet det så kallade museiuppdraget. Det innebär bland annat att vi ska främja utveckling och samarbete på museiområdet och erbjuda teknik och metodstöd till museer. Samtidigt beslutade riksdagen om en museilag som tillsammans med kulturmiljölagen är den viktigaste lagstiftningen inom vårt ansvarsområde.

Vilka är de viktigaste och mest angelägna frågorna för kulturarvet och

kulturarvsarbetet de kommande åren, sett i ljuset av de stora globala trenderna med relevans för kulturarvsarbetet? Och vad gör Riksantikvarieämbetet för att stärka kulturarvsforskningen? På Riksantikvarieämbetet tar vi sikte mot 2030, så långt löper mitt förordnande och det året firar titeln riksantikvarie 400 år. Gustav II Adolf inrättade den 1630, då Johannes Bureus blev den första riksantikvarien.

Framtiden

Riksantikvarieämbetet är den nationella kulturarvsmyndighet som ansvarar för frågor om kulturarvet. Ansvaret omfattar i första hand frågor om kulturlandskap, kulturmiljöer, kulturföremål och museer. Vi har till uppgift att med utgångspunkt i de av riksdagen beslutade nationella kulturpolitiska målen och de nationella målen för kulturmiljöarbetet vara pådrivande och stödjande inom vårt ansvarsområde.

Av målen framgår att vi ska främja ett levande kulturarv och ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas. I målen betonas också människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och kulturarvet som en källa till kunskap, bildning och upplevelser. Som myndighet ska vi främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet, vilket innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

De nationella målen värderar inte och ger inte heller någon vägledning för hur balansen ska vara mellan att bevara, använda eller utveckla kulturarvet. Ett urval av kulturarvet skyddas genom olika bestämmelser i framför allt kulturmiljölagen, miljöbalken och förordningen om statliga byggnadsminnen. Det handlar om fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkor och riksintressen för kulturmiljövården. Kulturarv kan emellertid inte bara skyddas. Det riskerar då att bli en kuliss eller en passiv resurs. Kulturarv behöver samtidigt användas och utvecklas och bidra till samhällsutvecklingen. Riksantikvarieämbetet ser därför att det framgent behövs ett ökat fokus på att använda och utveckla kulturarv men utan att bevarandeperspektivet åsidosätts.

De nationella målens liksom vår instruktions och vårt regleringsbrevs verksamhetsomfång är omfattande. Det handlar för oss om att säkerställa att det grundläggande kulturmiljöarbetet fungerar såväl internt hos oss som hos länsstyrelser och samhällsbyggnadsaktörer. Det handlar om att museisektorn med sin stora variation erhåller ett relevant stöd som främjar utveckling. Det finns dock ett antal områden som vi har identifierat som avgörande för kulturarvsarbetet framåt:

- beredskapsfrågor och hur vi skyddar kulturarv vid kris och krig
- digitaliseringen av kulturarv
- hur vi säkerställer att kulturhistoriska värden i bebyggelsen tas tillvara och bidrar i samhällsplaneringen
- hur vi kan verka för att stärka kulturarvsforskningen.

Beredskap för kulturarvet vid kris eller krig

De omvälvande geopolitiska förändringarna, med ett försämrat och oförutsägbart säkerhetsläge i omvärlden, har aktualiserat frågan hur vi skyddar kulturarvet vid krig och kris. Det nya läget medför att beredskapen för antagonistiska hot, som väpnad konflikt men också så kallade gråzonshot som cyberattacker, sabotage och påverkansoperationer, behöver förstärkas. Inför eller under krig, och vid andra plötsliga katastrofer, ställs museer, arkiv, bibliotek och andra kulturarvsförvaltare inför uppgiften att skydda, och i vissa fall, undanföra sina samlingar. Inför hot om krig är detta en avsevärd utmaning som kräver genomtänkt planering och omfattande investeringar i undanförelsmagasin och säkra transporter. Därutöver medför de pågående klimatförändringarna, med förändrade temperaturer och nederbördsmonster, stigande havsnivåer och fler extrema väderhändelser, ökade risker för översvämningar, skred och vegetationsbränder som kulturarvsaktörerna också behöver hantera.

På det internationella området regleras skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt av 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av krig som Sverige har ratificerat. På nationell nivå

finns bestämmelser i totalförsvarets folkrättsförordning om uppdrag till Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna att i fredstid vidta förberedelser för att märka ut kulturegendom. Utmärkning sker med den blåvita skölden enligt 1954 års Haagkonvention. Länsstyrelsen i Gotlands län genomförde tidigt ett pilotprojekt, och ett sextiotial platser på Gotland har fått utmärkning. Efter Rysslands invasion av Ukraina har fler länsstyrelser påbörjat ett arbete med utmärkning, och Riksantikvarieämbetet utreder förutsättningarna för att märka ut kulturegendom med förstärkt skydd. Till denna kategori hör de femton världsarven i Sverige.

På nationell nivå finns också bestämmelser i lag och förordning om undanförelse och förstörelse (1992:1402, 1993:243) för att förhindra att egendom av stor historisk eller kulturell betydelse förstörs på grund av krigshandlingar eller riskerar att falla i angriparens händer. Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Kungliga biblioteket och centralmuseerna ansvarar för att planlägga undanförelse inom sina respektive ansvarsområden. Länsstyrelsen ansvarar för planläggningen i varje län, och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska samordna planläggningen av undanförelsen nationellt.

Riksantikvarieämbetet lyfte tidigt såväl betydelsen av kulturarv i krig som behovet av resurser för skydd av kulturarv i samband med Rysslands invasion av Ukraina. År 2022 bedömde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kulturarv som en samhällsviktig verksamhet, och Riksantikvarieämbetet blev tillsammans med Riksarkivet beredskapsmyndighet från och med juli 2025. Riksantikvarieämbetet har för närvarande två regeringsuppdrag kopplade till behovet av att skydda kulturarv. Ett uppdrag som sammankallande i Rådet för skydd av kulturarv, där myndigheter och företrädare för kulturarvssektorn ingår. Rådet förväntas bidra till en stärkt samverkan samt en förtydligad rollfördelning mellan kulturarvsaktörer och beredskapsaktörer för en mer effektiv och samordnad beredskapsplanering. Det andra regeringsuppdraget syftar till att genomföra åtgärder för ett stärkt civilt försvar.

Riksantikvarieämbetets arbete ska bidra till att höja beredskapen för

skyddet av kulturarvet vid kris eller krig. Målsättningen är att det ska finnas en god beredskap för att skydda kulturarv i händelse av kris eller krig som inbegriper:

- en nationell och regional samordning av skydd för kulturarv vid krig
- att relevanta aktörer, exempelvis beredskapsmyndigheter, har inkluderat kulturarv i sitt arbete med beredskapsplanering
- att museer och andra kulturarvsförvaltare har planer för att skydda sina samlingar och sin samlingsdokumentation
- att relevanta fysiska resurser, som lokaler, transporter, skyddsmaterial och metoder för att skydda kulturarv, är tillgängliga.

Riksantikvarieämbetet arbetar inom flera områden. Vi för dialog med relevanta aktörer inom såväl kulturarvsområdet som beredskapsområdet för att förtydliga roller och ansvar samt hitta effektiva former för samverkan för skydd av kulturarv. Vi stödjer kulturarvsförvaltare i det grundläggande arbetet med beredskap med särskilt fokus på riskanalys, katastrofplanering och övning. I dag har endast cirka 30 procent av alla museer en katastrofplan, men många aktörer prioriterar arbetet med att ta fram katastrofplaner. Vi stödjer i detta med kunskapsunderlag, råd och utbildningar.

Ämbetet arbetar, inom det ovan nämnda regeringsuppdraget med åtgärder för ett stärkt civilt försvar, med att säkerställa ökad kapacitet för fysiska resurser i form av undanförelsmagasin och säkra transporter. Medel har under tre år tillförts detta inom ramen för civilförsvarsbudgeten. Ett betydelsefullt sätt att skydda kulturarv är också digitalisering. Det visade inte minst branden i Notre-Dame i Paris. Där bidrog en befintlig 3D-digitalisering av katedralen till en rekonstruktion. Säker lagring av digitalt kulturarv samt ett arbete med digitalisering av samlingar och 3D-dokumentation av kulturmiljöer är därför angeläget också i beredskapssyfte. EU rekommenderar att varje land ska 3D-dokumentera de hundra mest betydelsefulla kulturmiljöerna. Detta arbete är ännu inte

påbörjat storskaligt i Sverige, men Riksantikvarieämbetet har i sitt budgetunderlag till regeringen lyft detta behov och det pågår flera forsknings- och metodutvecklingsprojekt.

Digital omställning på museiområdet

Riksantikvarieämbetet ska som nationell kulturarvsmyndighet vara pådrivande och stödjande inom digitaliseringsområdet och gentemot museisektorn. Vi ser digitaliseringen av kulturarvet som en av de viktigaste frågorna inom museiområdet i dag. Kulturarvet tillhör alla, varför alla ska ha samma möjligheter att ta del av och bidra till det. För att det digitala kulturarvet ska kunna bevaras, användas och utvecklas i samhället behövs en gemensam digital struktur som gör det åtkomligt, långsiktigt användbart och sammanlänkat. För att den samlade museisektorn ska kunna kraftsamla på digitaliseringsområdet behövs nationell samordning och kompetensutveckling.

Riksantikvarieämbetets arbete syftar till att driva på och stödja museerna i deras digitala omställning samt skapa förutsättningar för förvaltare av kulturarvsinformation att förvalta informationen på ett sätt som gör den åtkomlig, långsiktigt användbar och sammanlänkad till nytta för både tjänsteutvecklare och slutanvändare. Målsättningen är att resurser för digitalisering inom museisektorn används effektivt och, där det är möjligt, delas mellan institutioner, att museernas samlingar och kunskap publiceras på internet i en användaranpassad struktur, att museernas digitala kulturarv lagras och bevaras långsiktigt och att museerna har förutsättningar att genomföra nödvändig verksamhetsutveckling för att uppnå en digital omställning, och gör det.

Riksantikvarieämbetet har identifierat behovet av digitalt kulturarv samt brett och tillsammans med musei- och kulturarvssektorn tagit fram och lanserat en nationell strategi för digitalt kulturarv, för att kunna samlas kring en målbild och med gemensamma krafter omsätta den till verklighet. Med avstamp i den nationella strategin arbetar vi nu mot dess målbild genom ett nystartat nationellt nätverk för digitalt kulturarv – på

nationell, regional och lokal nivå. Arbetet inkluderar att stärka museernas förmåga att skapa samarbetsprojekt som driver förändring samt utbildningsinsatser för att höja både teoretisk och praktisk kompetens inom digitaliseringsområdet.

Vi arbetar också med att bygga ut en gemensam digital infrastruktur för kulturarvsinformation som gör att den kan länkas samman över organisations- och sektorsgränser, vara långsiktigt användbar samt användas i en mängd tjänster och sammanhang. Utvecklingen av K-samsök, den nationella aggregatorn för kulturarvsinformation, fortgår så att infrastrukturen stödjer den nationella strategins vision om ett sammanlänkat kulturarv, och frågan om en söktjänst i relation till infrastrukturen för tillgänglighet är under utredning.

För att en digital omställning inom hela museiområdet ska kunna uppnås behöver insatserna vara skalbara och fokusera på infrastruktur snarare än enskilda främjandeinsatser. En digital omställning omfattar museernas hela verksamheter och förutsätter att alla, oavsett yrkesroll, har en förståelse för och är trygga med digitaliseringens påverkan och möjligheter utifrån de nya förväntningar som följer med den. I samverkan med andra aktörer pågår kompetensutveckling genom piloter, utbildningspaket, stöd och rutiner samt webbresurser, vilka underlättar arbetet med digitalisering och möjliggör beteendeförändringar i centrala frågor på området.

Kulturhistoriska värden i rumslig planering

Kommunerna har ett avgörande ansvar för den fysiska planeringen och för uttolkningen av kulturhistoriska värden och andra allmänna intressen. Kommunernas förutsättningar – i form av tillgång till antikvarisk kompetens, kunskapsunderlag, såsom kulturmiljöprogram och aktuella bebyggelseinventeringar, tillämpning av befintlig lagstiftning och förutsättningar att omsätta kunskapen i samhällsplaneringen – varierar dock stort mellan kommunerna i landet. Den pågående klimat- och energiomställningen innebär särskilda utmaningar för den kommunala plan-

och byggprocessen, till exempel när det gäller energieffektivisering och omställning till ett mer cirkulärt byggande.

Riksantikvarieämbetet har därför identifierat att det, vid sidan av arbetet tillsammans med länsstyrelserna, krävs ett direkt och långsiktigt stöd från myndigheten för att kommunerna, men också andra samhällsbyggnadsaktörer med direkt inverkan på den kommunala planeringen, ska ha bättre och adekvata förutsättningar att omhänderta kulturhistoriska värden medan klimat- och energiomställningen realiserar. Syftet är även att skapa långsiktiga former för ett riktat stöd till kommuner i deras arbete med att bevara, använda och utveckla kulturmiljöer i rumslig planering.

Riksantikvarieämbetet har tagit egna initiativ till ett antal insatser, men ämbetet samverkar också med andra myndigheter och aktörer i arbetet med att stödja kommunerna. Vi har själva identifierat att det behövs kunskaps- och kompetensutvecklande åtgärder och arbetar därför bland annat med metodstöd för att ta fram till exempel kulturmiljöprogram och beställarstöd för inventering och bebyggelse.

För att kommunerna på ett effektivt sätt ska kunna ta tillvara kulturvärden i samhällsplaneringen behövs också tillgång till digitala kunskapsunderlag om kulturhistorisk bebyggelse. Riksantikvarieämbetet lanserade i början av 2025, efter flera års arbete, ett helt nytt bebyggelseregister med kyrkor samt enskilda och statliga byggnadsminnen som framgent kommer att bli en viktig källa i plan- och byggprocessen.

Riksantikvarieämbetet har också i samverkan med Boverket, ArkDes och Statens konstråd producerat en digital utbildning om politikområdet gestaltad livsmiljö. Den ger en introduktion till hur arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö kan bidra till goda livsmiljöer och vänder sig särskilt till kommunerna. Men vi ser också ett behov av att nå kommunerna direkt, till exempel genom digitala dialogseminarier och medverkan på arenor där många kommuner deltar. Vi anordnar också själva konferensen *Mötesplats kulturmiljö*, där kommuner är en av de viktiga målgrupperna. Under 2025 riktar konferensen stor uppmärksam-

het bland annat mot att det är femtio år sedan det europeiska byggnadsvårdsåret 1975.

Ett utvecklingsområde, som är i sin linda men har stort potential, är att bidra i omställningen till mer cirkulärt byggande. Vi vet att kommuner beviljar över 80 procent av inkomna rivningslov och att byggsektorn står för omkring 20 procent av de totala utsläppen av växthusgaser. Boverket har haft regeringsuppdrag att främja och föreslå åtgärder för omställningen till cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. Det finns ett stort intresse och för närvarande händer mycket i bygg- och fastighetssektorn och i arkitektkåren. För Riksantikvarieämbetet är utgångspunkten att den mest hållbara byggnaden är den som redan är byggd. Kulturmiljövårdens kunskaper och metoder kan vara en stor tillgång i omställningen till ett mer cirkulärt byggande. Hur man kan utveckla både befintlig bebyggelse och återbruka byggmaterial innebär att just bevara, använda och utveckla kulturmiljöer.

Samverkan med andra statliga myndigheter för att stödja kommunerna är en hörnsten i vårt arbete för att öka kommunernas omställningskraft och förbättra förutsättningarna att ta tillvara kulturvärden i bebyggelsen. Till exempel verkar vi tillsammans med ett stort antal andra myndigheter i *Rådet för levande städer*, som har i uppdrag att stödja kommunerna i genomförandet av den nya stadsutvecklingspolitiken med målet robusta, trygga och levande städer. Som myndighet samverkar vi också med andra myndigheter i regeringsuppdrag för att implementera olika EU-direktiv. Just nu pågår samverkan med Boverket gällande uttolkningen av EU:s energiprestandadirektiv som ska implementeras i svensk lag senast 2026; ett stort arbete där vi behöver förhålla oss till och föreslå hur också skyddad kulturhistorisk bebyggelse ska kunna bli så kallade nollutsläppsbyggnader med hög energiprestanda och inga eller mycket låga växthusgasutsläpp från fossila bränslen senast år 2050.

Stärkt kulturarvsforskning

De stora globala utmaningarna – med klimatförändringar, ett helt nytt geopolitiskt landskap och säkerhetspolitiskt läge, social splittring med polarisering och faktaresistens, en snabb teknikutveckling med AI och en fortsatt urbanisering med konsekvenser för stadsutveckling – har alla bäring på och visar på behoven av mer och högkvalitativ kulturarvsforskning.

Av Riksantikvarieämbetets instruktion framgår att det ska verka för ökad kunskap, grundad på forskning, samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och samla in och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde. Ämbetet ska också främja kunskapsförsörjning och metodutveckling samt bedriva informations- och rådgivningsverksamhet inom verksamhetsområdet.

Genom åren har forskningsfrågorna på Riksantikvarieämbetet haft olika inriktning och prioritet. Riksantikvarieämbetet ser nu ett stort behov av att stärka och utveckla myndighetens kunskapsuppdrag samt vara pådrivande och utgöra ett nationellt nav för forskning inom kulturarv med betoning på tillämpad och praktisk forskning. Vi vill lyfta fram betydelsen och värdet av kulturarvsforskning genom att synliggöra dess långsiktiga positiva effekter på samhällsutvecklingen. Vi ska även företräda Sverige i det europeiska forskningssamarbetet. Vi vill stärka kulturarvets roll och värde i forskningslandskapet och i samhället som helhet.

Riksantikvarieämbetets arbete syftar till att stärka kulturarvsforskningen på lång sikt, och målet är att vi ska samla, stödja och driva på för att stärka svensk kulturarvsforskning. De övergripande målsättningarna som har identifierats är:

- Myndigheten arbetar aktivt med andra kulturarvsaktörer för att identifiera kulturarvsforskningens behov och stärka förutsättningarna för högkvalitativ kulturarvsforskning.

- Kulturarvforskning får i högre grad nationella forskningsmedel liksom medel från EU-fonder och deltar i europeiska forskningsinfrastrukturer.
- Fler aktörer inom myndighetens ansvarsområde använder resultaten från kulturarvsforskning.

För att ha rätt förutsättningar att nå målen har ett antal områden identifierats där vi genomför olika satsningar. En första sådan insats är initiativet till ett externt forskarråd som ska stödja oss i arbetet med att stärka kulturarvsforskningen. I det externa forskarrådet har vi samlat kompetenser inom bland annat arkeologi, museologi, samhällsbyggnad, heritage science och restaureringskonst.

En annan insats är att använda det mindre anslaget som vi disponerar, cirka 20 miljoner kronor för forskning och utveckling, på bästa möjliga sätt. Därför planerar vi nu för ett större arbete med att identifiera kunskapsbehov och kunskapsluckor inom kulturarvsforskningsområdet med relevans för kulturarvsarbetet. Det arbetet kommer att ske genom uppdragsforskning, och resultaten kommer vara vägledande för prioriteringar gällande anslaget för forskning och utveckling framöver.

Att skapa en arena och plattform för att lyfta kulturarvsforskningen är också en insats. Det gör vi genom den kulturarvsforskningskonferens som genomfördes för första gång i mars 2025. Målsättningen är att konferensen ska vara återkommande och hållas vartannat år. Konferensen fullteknades snabbt, och det var uppenbart för alla som deltog att behovet var stort att samlat och med en helhetssyn få diskutera och debatera kulturarvsforskningens förutsättningar, betydelse, utmaningar och relevans.

Internt på myndigheten säkerställer vi att det är disputerad personal som hanterar forsknings- och utvecklingsfrågor i alla delar av verksamheten. Här har vi förstärkt med en forskningssekreterare och samlat samordningen av forsknings- och utvecklingsfrågorna centralt i myndigheten. Vi har också en särskild styrgrupp, kopplad till vår prioritering

att stärka kulturarvsforskningen. Riksantikvarien är styrgruppens ordförande för att där kunna betona kulturarvsforskningens betydelse och angelägenhet för myndigheten.

Riksantikvarieämbetet arbetar också för att utveckla sina viktiga forskningsinfrastrukturer för kulturarvsforskningen. Detta görs genom Vitterhetsakademiens bibliotek och Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm men också kulturarvslaboratoriet i Visby, som verkar för att Heritage Science, den tvärvetenskapliga kulturarvsforskningen, ska stärkas.

Framför oss har vi ett utvecklingsarbete som bara är i sin linda och som handlar om samverkan och dialog om framtida behov av kulturarvsforskning med relevanta myndigheter, forskningsfinansiärer, lärosäten och kulturarvsaktörer men också om att kommunicera och tillgängliggöra forskningsresultaten så att de används i kulturarvsarbetet. Här ser vi framför oss gemensamma satsningar för att stärka kulturarvsforskningen inom flera fält och för att utveckla inte minst europeisk forskningssamverkan. Här deltar vi i flera sammanhang som vi hoppas ska ge frukt framöver.

Satsningen på att stärka kulturarvsforskningen sker mot bakgrund av ett osäkert forskningslandskap. Den senaste forsknings- och innovationspropositionen innehåller visserligen inte explicit begreppet kulturarv men en närläsning ger ändå vid handen att kulturarvsforskning kan komma in i aviserade satsningar inom till exempel hållbart samhällsbyggande. Men vi hade önskat oss mer.

Föredrag den 4 februari 2025.